

**Wyrok z dnia 16 lutego 1995 r.
I PRN 120/94**

Nauczyciel, z którym na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r., Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) rozwiązano stosunek pracy za wypowiedzeniem, nie ma prawa do odprawy określonej w art. 20 ust. 2 tejże ustawy.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 1995 r. sprawy z powództwa Joanny N.-P. przeciwko Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno-Wychowawczemu w K. o odprawę, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 4 marca 1994 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Powódka Joanna N.-P. wniosła o zasądzenie od pozwanego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w K. odprawy w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia na podstawie art. 20 Karty Nauczyciela.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Puławach wyrokiem z dnia 25 października 1993 r. oddalił powództwo. Sąd ten ustalił, że powódka była zatrudniona u pozwanego jako nauczycielka na podstawie umowy o pracę na czas nie określony. Dnia 15 czerwca 1993 r. pozwany wypowiedział powódce umowę o pracę z przyczyn organizacyjnych, skracając okres wypowiedzenia o 1 miesiąc. Umowa o pracę uległa rozwiązaniu dnia 31 sierpnia 1993 r. Decyzją z dnia 17 września 1993 r. powódka została wykreślona z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 15 września 1993 r.

Zdaniem Sądu I instancji powódka nie nabyła prawa do odprawy przewidzianej w art. 20 ust. 2 Karty Nauczyciela, gdyż stosunek pracy został z nią rozwiązany w drodze wypowiedzenia na podstawie art. 27 tej Karty. Także nie nabyła powódka prawa do odprawy przewidzianej w ustawie z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.), gdyż według art. 8 ust. 3 pkt 5 tej ustawy odprawa nie przysługuje pracownikowi prowadzącemu działalność gospodarczą na własny rachunek.

Uwzględniając rewizję powódki Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wyrokiem z dnia 4 marca 1994 r. zmienił wyrok Sądu I instancji i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 15.939.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 1993 r. Zdaniem tego Sądu skoro rozwiązanie z powódką umowy o pracę nastąpiło z przyczyn określonych w art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, to pomimo wypowiedzenia umowy na podstawie art. 27 Karty Nauczyciela, powódka nabyła prawo

do odprawy przewidzianej w art. 20 ust. 2 tej Karty. Decydujące znaczenie posiada bowiem przyczyna zwolnienia z pracy, a nie forma tego zwolnienia.

Wyrok ten zaskarżył rewizją nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości zarzucając rażące naruszenie art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i o oddalenie rewizji powódki. Rewidujący twierdzi, że nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę pracodawca może złożyć oświadczenie o rozwiązaniu umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia w oparciu o art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela lub oświadczenie o wypowiedzeniu na podstawie art. 27 ust. 1 tej Karty. Jeżeli zachodzą przyczyny organizacyjne przewidziane w art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, to w razie rozwiązania umowy o pracę w trybie przewidzianym w tym przepisie pracownik nabywa prawo do odprawy z art. 20 ust. 2. Natomiast, gdy z przyczyn określonych w art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela pracodawca wypowie umowę o pracę na podstawie art. 27 ust. 1 Karty Nauczyciela, to pracownikowi przysługuje odprawa przewidziana w art. 8 wyżej wskazanej ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r, chyba że zachodzą okoliczności wyłączające prawo do tej odprawy (art. 8 ust. 3 tej ustawy), co miało miejsce w rozpoznawanej sprawie. Naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej skarżący uzasadnia tym, że uzyskanie przez powódkę prawa do odprawy w kwocie 15.939.000 zł bez podstawy prawnej narusza podstawowe, fundamentalne zasady porządku prawnego, obowiązujące w państwie prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna trafnie zarzuca rażące naruszenie prawa, nie jest jednakże uzasadniony zarzut naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej i z tego względu podlega ona oddaleniu.

Według art. 20 ust. 2 Karty Nauczyciela w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 5 czerwca 1992 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 53, poz. 252) nauczycielowi, z którym rozwiązano stosunek pracy z przyczyn określonych w ust. 1, przysługuje odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Natomiast w myśl art. 20 ust. 1 tej ustawy w razie całkowitej lub częściowej likwidacji szkoły, a także w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole, zmian planu nauczania bądź zwiększenia obowiązkowego wymiaru zajęć uniemożliwiających dalsze zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze czasu pracy, dyrektor może rozwiązać z nauczycielem stosunek pracy lub na wniosek nauczyciela przenieść go w stan nieczynny.

Sąd Najwyższy rozpoznający niniejszą sprawę podziela pogląd wyrażony w powołanym w rewizji nadzwyczajnej postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1993 r., I PZP 43/93 (nie publikowanym). W postanowieniu tym stwierdzono, że warunkiem nabycia prawa do odprawy określonej w art. 20 ust. 2 Karty Nauczyciela jest rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia na podstawie ust. 1 tego artykułu. Nie spełnia tego warunku nauczyciel, z którym umowę o pracę rozwiązano z zachowaniem okresu wypowiedzenia na podstawie art. 27 ust. 1 Karty Nauczyciela. Należy bowiem mieć na uwadze wykładnię systemową i spójność konstrukcji powiązania sposobu ustania stosunku pracy z prawem do odprawy określonej w art. 20 ust. 2 Karty

Nauczyciela i odprawy z ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r.

Nauczyciel, z którym rozwiązano stosunek pracy bez wypowiedzenia na podstawie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela otrzymuje odprawę w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia i nie może uzyskać odprawy z ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r., gdyż ustawa ta nie ma zastosowania do tego sposobu rozwiązania stosunku pracy. Natomiast nauczyciel, z którym z przyczyn organizacyjnych rozwiązano umowę za wypowiedzeniem na podstawie art. 27 ust. 1 Karty Nauczyciela, otrzymuje wynagrodzenie za okres wypowiedzenia, a także uzyskuje prawo do odprawy przewidzianej w ustawie z dnia 28 grudnia 1989 r., chyba że zachodzi jedna z wymienionych w art. 8 ust. 3 okoliczności, pozbawiających prawa do tej odprawy (co ma miejsce w niniejszej sprawie).

Sąd Najwyższy nie podziela natomiast wyrażonego w rewizji nadzwyczajnej poglądu o naruszeniu przez zaskarżony wyrok interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Zasądzenie na rzecz pracownika wprawdzie nienależnego, ale jednorazowego i o nie wielkiej wysokości świadczenia pieniężnego nie narusza - wbrew twierdzeniom rewizji nadzwyczajnej - podstawowych i fundamentalnych zasad porządku prawnego obowiązujących w państwie prawnym, zwłaszcza ze względu na fakt, że zasądzona kwota została powódce wypłacona i praktycznie nie ma możliwości jej odzyskania ze względu na dobrą wiarę powódki (art. 409 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Z tych względów na podstawie art. 421 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====